

KARIŠKIŲ ŽODIS

Leidžiamas Krašto Apsaugos Ministerijos Literatūros skyriaus.

Kaina: 3 mėn. 10 aukš., 6 mėn. 20 aukš.
12 mėn. 35 aukš. Atskiri numeriai 80 sk.

Eina vieną sykį į savaitę

Adresas: Krašto Apsaugos Ministerijos
Literatūros skyrius.

№ 39 (71)

Vilnius, 1920 m. spalio mėn. 2 dieną.

II metai

**Del technikos kliūčių šiame № apsilenkta su
kaikuriomis mūsų rašybos taisyklėmis. Red.**

Steigiamasis Seimas šaukia Tėvynę ginti.

P I L I E Č I A I I

Lenkai, Lietuvos dvarininkų vedami, puola mūsų žemę, plėšia mūsų sodžius, miestus, lieja mūsų žmonių kraują; jau prieję Nemuną, vis gilyn Lietuvon veržiasi.

Negelbėjo mūsų valdžios taikingumas, negelbėjo mūsų pasiūlymas nekovoti, nelieti kraujo, bet lietuvių lenkų ginčą pavesti išrišti Tautų Sąjungai.

Nesitaikė su mumis lenkų valdžia, neklausė ir Tautų Sąjungos, netaikė ir nesitaiko, nes jai rupi tik vienas dalykas: užkovoti ir pavergti mus, sunkią ranką ant mūsų uždėti.

Platas mūsų laukai, derlingos dirvos, tankūs miškai, Lenkuos gi maža gerai dirbamos žemės, maža miškų, daug žmonių, neužtenka duonos.

Todel veržiasi jie mus pavergti, kad mūsų žemės lenkais apgyvendintų, veržiasi jie mus pavergti, kad mus sumindžiotų, į plačiąją jūrą išėitų, su viso pasaulio prekybos ryšiais susirištų, veržiasi jie mus pavergti, kad iš mūsų arklius, galvijus, duoną rekvizuoti, nes jų begaliniai karai su kaimynais ištuštino jų kraštą, nes jie savo duoną kariuomenės reistengia išlaikyti.

Veržiasi jie mus pavergti, nes juos veda mūsų dvarininkai, o jie gerai numano, kad jei bus Lietuva nepriklausoma, tai praras jie savo dvarus, dvarų žemė žmonėms bus išdalinta, tai amžinai jie ant mūsų savo galybės nustos.

Mūsų valdžia darė, daro ir darys visa, kad ir dabar dar taiką su lenkais padarytų, bet mes neturime užleisti lenkam savo žemės mindžioti ir terioti.

Ne, mes to neleisime! Mes giname savo žemę nuo lenkų užgrobimo bei kolonizacijos, nes jei nepaginsime, tai suvarginsime, elgėtomis tapsime, tai eisime į svetimus kraštus svetimam turty krauti, sunkios darbas vargtų.

Ginkime savo ramius gyventojus nuo lenkų kariuomenės skerdynių, ginkime mūsų moteris nuo išniekinimų.

Ginkime savo sodžius ir miestus nuo lenkų kariuomenės plėšimų, ginkime savo arklus, nes jei nepaginsime, tai mus laukia dar didesni vargai kaip įvairių okupacijų laikais.

Ginkimės nuo svetimos, mūsų dvarininkų vedamos kariuomenės, nes jei nepaginsime, tai dvarininkai mūsų žemę paėms, tai mes niekad negalėsime te-

mės reformos padaryti, tai dvarai dvarininkų rankose liks arba bus išdalinti lenkų legiopinkame.

Ginkimės nuo jų, nes jie neša dvasios vergiją visam kraštui, neša pražūtį visoms tautoms, Lietuvoj gyvenančioms.

Ginkimės nuo lenkų puolimo kas kuo galėdamas: stodami į šaulių būrius, ginkimės, duodami kariuomenei laikyti, ginklams pirkti savo turta: aukso, įvairių brangenybų, parūpindami kareiviams marškinių, pirštinių, šiltų rūbų, pildami į valdžios sandėlius grūdus įvairaus maisto.

Kiekvienas padoras jaunuolis, sveikas vyras, turi sėsti savo žirgą ir karatį joti, arba miškuos, krūmuos susitelkus, sekti kiekvieną lenko užpuoliko žingsnį ir kautis su jais, kautis kol nei vieno ginkluoto lenko mūsų žemėj neliks. Mūsų garbinga narsi kariuomenė savo krūtinėmis gina tėvų žemę, guldo savo galvas, bet jos pajėgos be visuomenės paspirties neįstės atsispirti lenkų legionams.

Kas pasigailės savo turto mūsų kariuomenei laikyti, kas vergiškai pabijos ginklo tvertis, tas teatmena, kad atėjęs lenkas tą turta atims, kad jis mus mindžios, niekins, kad mūsų vyrus mobilizuos, savo kariuomenėn išvarys.

Jei neliesime krauju savo kraštą, savo laisvę gindami, tai liesime jį už lenkų ir mūsų dvarininkų reikalus.

Siandien mes turim pasidaryti amžinai laisvi, nepriklausomi, turime savo turta apginti, arba amžinai svetimiems vergauti, jiems turta krauti.

Tegyvuoją nepriklausoma, pačių žmonių valdoma Lietuva! ● **Steigiamasis Seimas.**
Kaunas, 1920—IX—25 d.

Lietuvių-lenkų santykiavimas.

Paduodame paskutinės savaitės Lietuvos ir Lenkijos užsienių reikalų ministerių notas.

Lenkijos nota.

Rugs. 16 d. 9 val. r. mūsų užs. reik. ministeris, Parickis, gavo iš lenkų užs. reik. ministerio nota.

Turiu garbės Jums pranešti, kad Jūsų telegrama įmane atėjo rugs. 13 d. rytą, ir lenkų vyriausias vagas tuoju davė įsakymą, kad sustotų fronte visi karo veikimai, bet nuatėbes at sužinojau, kad nežinant tikrinimo Jūsų depešeje, kurioje Jūs esate parašę nori derėtis sąlygomis, pareiktoms mano note IX 9. № 82489 g/m 10.16. Jūsų kariuomenė rugs. 12 d. rytą užpuolė Šannus, kurie yra mūsų teritorijoje ir užėmė juos keliom valandom prieš nustačiusiant puolimą.

Dar aš sužinojau, kad dar vakar 18 val. Jūsų kariuomenė tęsė savo puldinėjimus į pietus ir vakarus nuo Seinų.

Aš oficialiniai protestuoju prieš tą geros valios trūkumą ir išpėju, kad atsižvelgus į tokius faktus, mūsų delegacija, išvažiavusi šiandien rytą į Kalvariją, turės prašyti tikrą garantiją Lietuvos Vyriausybės neutralitetui“.

Lietuvos atsakymas.

Į tą notą mūsų užs. reik. ministeris pasiuntė tokią atsakymo notą:

„Ekscelencija. Turime garbės pranešti, kad gavome Jūsų telegramą, siūsta rugs. 14 d., kurioje protestuojama prieš Lietuvos kariuomenės, veikimą, kuri pasak Jūsų notos kovojusi ilgiau rugs. 13 d., po karo paliaubų paskelbimo.

Lietuvių Vadovybė davė įsakymą sustabdyti karo žygius, bet rugs. 13 d. 13 val. Lenkų kariuomenė nesustojo iš savo pusės kovoti ir tęsė savo karo žygius lig 5^{1/2} val. ryto rugs. 14 d. Tik tuo metu lenkų parlamentariai atvyko į Kalvariją, pranešdami, kad Lenkų vyriausybė priėmė pasiūlymus sustabdyti karo žygius. Abi kariuomenės tuojau nutraukė kovą ir tuo mes skaitome, kad incidentas išsemtas, ir nematome pamata jokiems reikalavimams, nė vyriausybės kaltinimo, kad jai geros valios trūktų. Prašau priimti ir t. t.“

Kalvarijos konferencija.

Lenkų priekaištai.

Lenkų delegacija pirmam Kalvarijos konferencijos posėdy, visų pirma, išdėstė priekaištus, kuriuos jau yra daręs Sapiėha savo notoje dėl Lietuvos neutraliteto laužymo, dėl praleidinėjimo ginkluotos bolsėvikių kariuomenės būrių per mūsų teritoriją, dėl tiesioginės kontracijos su Rusais ir tt. ir tt.

Tečiau lenkų delegacija nepadarė ir net nenurodė nė vieno fakto, kuris paremtų jų priekaištus.

Toliau lenkų delegacija pažymėjo, kad lietuvių kariuomenė atakavusi lenkus, kurie visuomet laikėsi ramiai Suvalkų fronte, ir tęsusi savo žygius, bet paskelbusi ginklų sustabdymą, — priekaištas, kuris taip pat jau buvo paskutinėje Sapiėhos notoje.

Tais priekaištais remdamos, lenkų delegacija pareiškė, kad ji negalėsianti eiti į tolimesnes derybas, kol Lietuvos Vyriausybė duos tikrus savo neutraliteto pažadus ir apsaugos lenkus nuo tokių netikėtų įvykių, kaip kad esą atsitikę paskutinėmis dienomis.

Tuo tikslu lenkų delegacija randa reikalinga, kad pirma derybų, mūsų kariuomenė pasitrauktų į šią buvusios demarkacijos linijos pusę, nustatytos 1919 m. liepos 18 d. ir tuo būdu atiduotų lenkam 1919 m. gruodžio 8 d. pripažintas žemes

Lietuvių atsakymas.

Lietuvos delegacija visų pirma pabriežė, kad lenkų daromi priekaištai dėl neutraliteto laužymo visai neparemti jokiais faktais ir todėl negali būti pagrindas kokiom ypatingai naujom garantijom reikalauti. Antra vertus, paskutiniai įvykiai kovoms susistabdžius, deklaracijos vidudieny rugs. 13 d. yra visai suprantamas vaisius to, kad lenkų karo vadovybė, nepaliovė darius savo žygius prieš lietuvius, ir tik rugs. 14 d. rytą 5 val. 30 min. lenkų parlamentariai pranešė jų sutikimą sustabdyti ginklus. Lietuvių kariuomenė negalėjo stovėti ginklus sudėjusi, kai ją atakuoja lenkų kariuomenė. Dėl to tie priekaištai negali pamatuoti garantijų reikalavimo dėl tokių netikėtų įvykių, derybon einant.

Kai dėl seniau buvusios demarkacijos linijos, tai Lietuvos delegacija pažymėjo, kad ji buvo nustatyta visai kitoms sąlygom ir kitam reikalui, kurio dabar nėra. Nesant panašaus reikala, ta linija daro griežta nuoskaudą lietuvių tautiniam, etnografiniam interesam, kurie derybose kaip tik turi būti apsaugoti ir vienos ir kitos pusės.

Gruodžio 8 d. siena Lietuvai nėra žinoma, ir Lietuvos Vyriausybė apskritai statoma ant Santar tvės decizijų pagrindo, negali būti priimti tų sienų, jų visai nežinodama ir neištyrusi. Jų derybų tikslas ir yra pamatyti.

Derybos suiro.

Į paskutinį Lietuvos delegacijos pasiūlymą Kalvarijoje, eiti svarstyti demarkacijos linijos, kuri norima nustatyti Santarvės esamaisiais nurodymais, taip pat ir Lietuvos interesais ir į norą laikinai sustabdyti kraujo praliejimą lenkų delegacija atsakė ultimatumu, kurs buvo jaučiamas jau pirmiau lenkų delegacijos pareiškime.

Tatai buvo padaryta rugs. 17 d. 11 val. vak. ir duota laiko iš pradžių tik iki rugs. 18 d. 10 val. ryto. Tuo ultimatumu lenkai reikalavo, kad lietuvių delegacija iki to laiko atsakytų, ar Lietuvos kariuomenė tuojau atsitraukia lig Fošo demarkacijos linijos, nes ant to pareina, ar galėsia toliau derybos eiti, ar ne.

Reikia čia pastebėti, kad lenkų delegatai, kalbėjo apie Fošo liniją, kuri lenkam suteikė netik Vyžainius, Punkską, Seinus ir Beržininkus, bet dar aprėpia ir Vilniaus gubernės sritis. Tuo tarpu, Sapiėha savo paskutinėje notoje minėjo kaip Aukštosios Tarybos bazę nustatytą 1919 m. gegužio 8 d. liniją, kuria, atiduodama lenkam laikinai administruoti Vyžainius, Punkską ir Seinus, mūsų pusėje palieka Gardiną ir toliau eina į pietus už Baltstogės pro Liet. Brastą ir t. t.

Kadangi aukščiau minėtą ultimatumą lenkai įteikė jau nakti, ir pastatė terminą ligi rytojaus ryto ir Lietuvos delegacija tuo būdu niekaip negalėjo pasiklausti valdžios, tai laikas buvo atidėtas iki rytojaus 2 val. d.

Rugs. 18 d. prieš 2 val. dieną Lietuvos delegacija pateikė savo atsakymą, kuris nurodė, kad 1919 m. gruodžio 8 d. linija buvusioj Suvalkų gubernijoje, Lietuvos yra skaitoma linija, kurią tik laikinai Aukščiausioji Taryba buvo nustačiusi lenkų administracijai toje srity, ir kad ji nieku būdu negali nulemti čionai sienos tarp Lietuvos ir Lenkijos.

Toliau atsakyme buvo pažymėta, kad Lietuvos vyriausybė rezervuoja sau visas teises sienų klausimui išspręsti ir Aukščiausiosios Tarybos nustatytąją gruodžio 8 dieną liniją perrevizuoti tam reikalui daromose instancijose.

Tačiau Lietuvos Vyriausybė, norėdama taikiu ir ramiu būdu klausimą išrišti sutinka visu ruožu, kur Lietuvos kariuomenė susiduria su lenkų kariuomene, atitraukti savo kariuomenę iki gruodžio 8 dienos linijos, pravedus ją dar nenustatytuose ruožuose (Aukšč. Tarybos nutarime linija nėra dar ištiesai pravesta ir yra palikta visa eilė dar nustatytinų punktų), ta sąlyga, jei lenkų delegacija priims Lietuvių pasiūlymą, kur atsižvelgiama į lenkų kariuomenės elgesį, pirmiau ir nesenai Seinuose su vietiniais gyventojais (pagromas), reikalaujama palikt neintralinę zoną tarp Lituvių ir lenkų kariuomenės. Dėl civilinės valdžios steigimo toje neintralinėje zonoje turėjo būti delegacijos sutarta.

Tą atsakymą lenkų delegacija rado nesant patenkintina ir 8 val. pareiškė, kad jie pertraukia konferenciją ir išvažiuoja į Varšuvą.

Del artimiausios ateities santykių fronte lenkų delegacija raštu pareiškė, kad ligi rugs. 19 dienos 6 valandos ryto lenkų kariuomenė nepulsianti lietuvių.

Lietuvos vadovybė visuomet pasiryžusi laikyti taikios politikos linija ir derinti savo santykius išimtinai taikingumo motyvais, yra nusistačiusi laikytis esamajame fronte griežtai ginamosios taktikos ir nieku būdu neduoti progos konfliktui, nė neleisti susidūrimo, jei iš lenkų pusės mūsų kariuomenė nebus užpulta.

Lietuvos nota Lenkijai,

Į Varšuvą išsiųsta ši nota: Ekscelencija, — kadangi tiesioginės derybos Kalvarijoje neturėjo pozityvių vaisių, ir kadangi lenkų vyriausybė savo skundus patiekė Tautų Sąjungai, Lietuvos vyriausybė sutinka atiduoti lietuvių-lenkų nesutikimus Tautų Sąjungai išspręsti. Prof. Voldemaras yra įgaliotas atstovauti Lietuvos interesams Tautų Sąjungoje ir turi pilną įgaliojimą veikti Lietuvos vyriausybės vardu. Malonėkite priimti mano aukštos pagarbos pareiškimą.

Užsienio Reikalų Ministeris P u r i c k i s.

Lenkijos atsakymas.

Į tai Lenkų Užsienio Reikalų ministeris Sapieha atsakė rugs. 22 d. tokia nota:

Jo Ekscelencijai Užsienio Reikalų Ministeriui Purickiui.

Atsakydamas į Tamstos šio mėnes. 21 d. telegramą, aš konstatuoju, kad nežiūrint jūsų sutikimo atiduoti mūsų nesusipratimus Tautų Sąjungai išspręsti, lietuvių pulkai nežiūrint mūsų ultimatumo ir minėtos Sąjungos nutarimo, dar vis okupuoja mūsų teritoriją ir šaudo mūsų žvalgus. Tuo būdu Lietuvių armija pridengia bolševikų koncentraciją ir mus veda į padėtį be išėjimo. Negalėdama dėl mūsų armijos padėties, toliau toki nusistatymą kęsti mūsų karo vyriausybė nutarė, imtis tikslesnių priemonių ir sau pasilieka pilną veikimo laisvę. Norėdama, kaip ir pirmiau, išvengti ginkluoto susirėmimo su Lietuva, Lenkų vyriausybė yra pasiruošusi draugiškai išrišti Lenkų-Lietuvių nesutikimus, bet privalo daryti būtinas išvadas iš fakto, kad Lietuvos vyriausybė nepildo Tautos Sąjungos pareikštųjų ir mūsų reikalautų Kalvarijoje nustatymų.

Užsienio reikalų ministeris S a p i e h a.

Lietuvos nota.

Į paskutinę Sapiehos notą Lietuvos Užsienio Reikalų Ministerija pasiuntė Lenkų Užs. Reik. Minist. šią notą:

„Ekscelencija! Turiu garbės pranešti, kad gavau Jūsų rugsėjo 22 d. notą, į kurią mes Jums atsakome štai ką:

„Sutikdami atiduoti ginčų klausimą tarp Lenkų ir Lietuvių vyriausybių išrišti Tautų Sąjungos arbitražui, mes nenorėjome griebtis ginklų klausimo esmei pakeisti. Mūsų kariuomenė tikėdama, kad lenkų kariuomenė laikysis tos pat taktikos nepuolė, kuomet lenkų sargybos, vien laikėsi apgynimo taktikos, kad išvengtų nereikalingo kraujo praliejimo. Puolimo iniciatyva kilo iš lenkų kariuomenės pusės. Be to turime dar atsiminti, kad Lietuvių delegacija Kalvarijoje, patyrusi Santarvės Vyriausios Tarybos 1919 m. gruodžio 8 d. nusprendimą, pažadėjo, kad Lietuvių Vyriausybė sutinka atitraukti savo kariuomenę už laikinos demarkacijos linijos, nustatytos ankščiau nurodytu laiku, ir siūlė dėl tolimesnių derybų nustatyti neutralią zoną toje teritorijoje, kuri bus ir lenkų delegatų pripažinta grynai Lietuvių terito-

rija esant etnografijos atžvilgiu. Tuo būdu priekaištas, kad Lietuvos Vyriausybė atsisakiusi įvykinti Vyriausios Tarybos nusprendimą, neturi jokie pagrindo. Antras priekaištas, kad Lietuvos kariuomenė pridengiant savo užpakalį bolševikų kariuomenės koncentravimą, taip pat neteisingas. Nėra nė vieno fakto, kuris įrodytų, kad bent kuris bolševikų koncentravimas būtų Lietuvos valstybės teritorijos leidžiamas. Lietuvos Vyriausybė dar pakartoja kad paimtoji iš lenkų okupacijos pasitraukimo teritorijoje, ji neleidžia ir neleis Rusų Tarybų kariuomenei daryti jokie koncentravimo nei jokios sau bazės. Ir taip Lietuvos Vyriausybė duoda pilno nepavojingumo laidavimą lenkų kariuomenei iš tos teritorijos pusės. Atsižvelgdama į ankščiau išdėtus faktus, Lietuvos Vyriausybė negali kitaip suprasti lenkų kariuomenės elgimosi prieš Lietuvių kariuomenę ir jos demarkacijos linijos 1919 m. gruodžio 8 d. peržengimą neginčijamai Lietuviškoje srity, kaip tik priešininko puolimą prieš Lietuvių Tautą, visai priešingą pareikštiems Jūsų Ekscelencijos noram, kad Lenkų Lietuvių nesusipratimas būtų atitaisytas draugišku būdu ir Lenkų vyriausybės nusprendimu atiduoti šitą konfliktą Tautų Sąjungos arbitražui. Galų gale Lietuvių Vyriausybė tikėdama, kad galima dar šitą konfliktą atlikti draugiškai, laukia, kad Lenkų vyriausybė tuojau atitrauktų savo kariuomenę už lenkų vyriausybės pasiūlytos demarkacijos linijos, tai yra už linijos nustatytos Vyriausios Tarybos 1919 m. gruodžio 8 d., paliekant Tautų Sąjungai prievolę, išspręsti Lietuvių-Lenkų ginčą. Lietuvos Vyriausybė kreipiasi taip pat į Tautų Sąjungą. Mes pranešėme visus ankščiau paminėtus faktus Tautų Sąjungai“.

Paskutinės notos.

☞ Rugs. 27 d. gauta iš Varšuvos ši telegrama: ☞

„Atsakydamas į Užsienio Reikalų Vedėjo š. m. 24 d. telegramą, turiu garbės pranešti štai ką: Gailiuosi, kad paminėtoje notoje nematyti jokie pareiškimo, rodančio iš Lietuvos Valdžios pusės sutikimą, kad Lietuva respektuos gruodžio 8 d. liniją, o tuo pat laiku reikalauta, kad mes respektuotume teritoriją į rytus nuo šios linės. Jūsų notoje taip pat nekalbama apie sutikimą respektuoti Tautų Sąjungos nusprendimą. Mūsų pulkai kovoja su raudonąja armija teritorijoje į rytus nuo tos linijos, tai yra aišku, kad priešininkas yratoje teritorijoje ir kad mes turim pilną teisę patysten išiveržti. Be to, mes paėmėm Vilniaus—Gardino gelžkelio linijoje, Marcinkonių stoty, bolševikų kareivių transportą, siunčiamą iš Vilniaus į Gardiną kas dar parodo, kad ginčijama teritorija nėra Jūsų valdoma, arba jei ir būtų, tai kad raudonoji armija visai nepaiso jos (tos teritorijos) neutraliteto. Tokiose sąlygose yra aišku, kad mes turime sau pasilikti teisę vesti karo operacijas toje teritorijoje. Tačiau norėdamas įvykdyti taikingus norus, Jūsų notoje pareikštus, turiu garbės Jums pasiūlyti, kad mūsų delegatai susitiktų Suvalkuose, dar kartą bandyti nesutikimus išrišti, nesigriebiant ginklų. Aš manau, jei mūsų delegatai ras būdą Jūsų okupuotos teritorijos neutralitetui laiduoti, ir kad Jūs ten neleisite jokios bolševikų akcijos, tai patys teritoriniai nesutikimai galės būti draugiškai išrišti. Mūsų delegatai lauks trečiadieny šio mėn. 29 d., vakare Suvalkuose. Teiksitės priimti aukštos pagarbos pareiškimą.

S a p i e h a“.

Ekscelencija: Atsakydamas į Tamstos rugsėjo 26 d. telegramą turiu garbės pranešti štai ką: Lietuvos Vyriausybė yra aiškiai pareiškusi ir derybose Kalvarijoje ir savo š. m. rugsėjo 24 d. notoje savo

sutikimą respektuoti 1919 m. gruodžio 8 d. liniją ir Tautų Sąjungos decizijas ir todėl ten, kur mūsų kariuomenė buvo anapus tos linijos, srityje tarp Vištyčio ežero, yra jai įsakytą pasitraukti ligi tos linijos. Tačiau Lietuvos Vyriausybė ligi šiol nemato iš Lenkų vyriausybės pusės tos linijos respektavimo, ir lenkų kariuomenė nuo Galadušio ežero ligi Nemuno yra toli perėjusi į rytus tą liniją srityje, kuri jau seniau yra sovietų kariuomenės evakuota, kas tarytum duotų teisę lenkų kariuomenei eiti į ten. Tas lenkų kariuomenės ten pasirodymas galėjo iššaukti naujas bolševikų atakas. Lietuvos Vyriausybė griežtai užgina, kad būtų gabenami bet kokie militariniai bolševikų transportai iš Vištyčiaus į Gardiną. Mūsų traukinys, paimtas Marcinkonyse, buvo atvežęs tik mūsų kariuomenę į lietuvių laikomą sritį ir negalėjo tuščias sugrižti, nes tuo metu lenkų buvo suardytas tiltas. Norėdama visomet taikiai sureguliuoti kilusius nesūsipratimus ir išvengti tolesnių ginkluotų konfliktų, Lietuvos Vyriausybė priima Jūsų propoziciją, siūsdama savo delegatus į Suvalkus rugsėjo 29 d. vakarą ir siūlo nuo rugsėjo 29 d. 12 val. dieną iš abiejų pusių pilnai sustabdyti Lietuvos ir Lenkų karo akciją prieš kits kitą.

Malonėkite priimti mano didžios pagarbos pareiškimą:

P. K l i m a s einas Užsienių Reikalų Ministerio pareigas“.

Iš šių notų aiškiai matyti, kaip mes norime taikiai su lenkais gyventi ir kaip lenkai trokšta mūsų kraujo. Ir to kraujo atsigėrę, kviečia rugs. 29 d. į Suvalkus tartis. Lauksim jų žodžio.

Lenkų žabangai.

Paskutinės savaitės turtingos nelauktais įvykiais. Lenkų-rusų fronto padėtis keitės, keitės ir mūsų uždaviniai.

Cia tik neseniai turėjome kuobudriausiai sergėti sieną nuo rusų, dažnai rodžiusių norą pasipelninti maistu turtinguos mūsų sodžiuose. Praslinkus tam pavojui, susitvarkius mūsų su rusais santykiams. Kilo kitas lenkų užpludymo pavojus.

Ir dar syki prisiėjo mūsų kariuomenei fronte su ginklu rankose, kuo aštriausiose kovose ginti gimtąjį kraštą, dar syki pasruvo kraujais mūsų kelias į nepriklausomybę.

Kad ne kiltų mūsų tarpe abejonių, silpninančių mūsų pajėgas, turime išsiaiškinti sau kuriais tikslais mes ir jie, mūsų priešai, šiuo metu kovojame. Kiek jau kartų kaip kitiems taip ir Lenkijai mūsų Valdžios buvo nuoširdžiai pareiškiamas noras taikiai gyventi ir ramiai susitariant rišti visus kilusius ginčus.

Nežiurint to, lenkai Suvalkijos srity vėl mus puolė. Puolimo tikslai, žinoma, tie, kur oficialiai visiems skelbiami, — buk Lietuva lenkų žemes paėmusi, — bet grynai imperialistiniai jie kaip tik lenda į mūsų Tėvynę ir nori ją pagrobti.

Jie tuo savo biauriu žygiu, parodė, kad nei trupučio nesiskaito ir negerbia mūsų valstybės teisių. Maža to. Jie laužo mūsų neutralitetą, reikalaudami dar kartu su jais pulti rusus, ar bent perleisti juos per mūsų teritoriją, kad jie galėtų rusams į užpakalį užėiti.

Be to jie begėdiškai veidmainiaudami Kalvarijos derybose sutraukė ją, pastatę nepriimtina mūsų ultimatumą.

Kada tik galėjo, jie visuomet stengėsi mūsų teises ir reikalus niekinti. O patys visai Europai skundė, kad mes, lietuviai, skriaudžiame juos, kad iš mūsų kaltės kilo kovos.

Tas ir daug kitų melagingų žinių tirštai spaudoje ir šiaip visuomenėje skleidžiama.

Bet tikrąją vertę mes iš tolo matome.

Pažymėsime tik vieną ryškų vaizdą.

Tautų sąjungai jie buvo įteikę prieš Lietuvą skundą. Kaltino daug kame, daug sunkiu mūsų prasižengimų prieš jų teises nurodė, o ypač kad mes su bolševikais dedąsis. Bet Lietuvos atstovas prof. Valdimarui keletą žodžių dėl to skundo Tautų Sąjungos mažosios Tarybos posėdyje ištarus, lenkų atstovas skundą atsiima.

Kodel atsiėmė? Todel kad tai melas buvo.

Taigi matydami iš vienos pusės nešvarius lenkų vadovaujančių grupių geidulius, ju pastangas sau pavergti grynai lietuviškas sritis, atplėsti jas nuo Lietuvos valstybės Kūno, ir iš kitos pusės — mūsų aiškius ir šventus tikslus — likti nepriklausomais, apginti savo kraštą nuo svetimųjų grobikų — atėjusių — drąsiai stovėjome savo vietose. Veik visa Lietuva jau atvaduota. Jau laisviau kvėpuoja iškentę daug įvairių okupacijų sodžiai ir miesteliai.

Kraštas atgyja, kaip ligonis po sunkių ligų pradeda taisyti. Gyvenimo sąlygos kas kart gerėja. Visa tai turime dėka tam, kad drąsiai gynėme savo reikalus, kad neabejodami savo pasiryžimų teisėtume stovėjome tvirtai savo pozicijose.

Beliėka nebedaug — išlaikyti tą visą ką laimėjome ir iki galo ištesėti. Tai svarbiausias uždavinys.

Ir tos aukos, brangios ir skaitlingos aukos tie žuvę brangūs broliai, tebūnie mūsų paspirtimi.

Momentas svarbus, ir rimtas. Bet sąžiningas mūsų kiekvieno pasiryžimas tą baisų laukų pavojų turi nublokšti į šalį.

Ir pabaigę kovas žengsime į šviesesnį rytojų.

L E N K A M S.

Ponas lenkas jėgas traukia,
nor mumis jis sutramdyt,
bet visi „valio“ mes šaukiam,
laukan lenkus reik išvyt!
Ei, pirmyn, draugai narsieji,
ginkim šalį Lietuvos,
šalin priešai mus' piktieji,
nenulenksime galvos!
Kulkos laksto švinu lietos,
zvimb pro ausis kert šakas,
lušta prieš šarvas kietas —
jis kapus pas mus atras.
Ei, pirmyn, draugai narsieji,
ginkim šalį Lietuvos,
šalin priešai mus' piktieji,
nenuleiskim vėliavos!

Veik. armija.

Vargo Poeta.

Atsargumas gėdos nedaro.

Gyvenant tarp draugų kareivių teko prisizinti, kad dauguma kareivių labai neatsargiai elgiasi su šautuvais. Kareivis, paėmęs šautuvą į rankas, tiesiog kaip koki basį, meto rankose, atidaro ir uždarą užraktą, nuleidžia dužyklį, nežinodamas, ar šautuvas užtaisytas ar ne.

Perspėtas toks kareivis, kad jo apsiėjimas su šautuvu yra neatsargus, jis juokiasi:

— Ka, ar aš nežinau savo šautuvo? Ar aš prie jo nepripratus? Aš juk žinau, kad mano šautuvas neužtaisytas, taigi ir jokios nelaimės atsitikti negali!

Gerai. Bet tas kareivis pamiršo, kad jis ne vienas gyvena kareivinėje, ir kad ne jo vieno šautuvas randasi piramidoje. Labai lengvai gali atsitikti apsirikimas, koks draugas apsirikęs gali užtaisyti vietoj savo jo šautuvą. O jis, paėmęs tokį šautuvą, nieko nežiūrėdamas, gali patsai persišauti arba kitą peršauti.

Neatsargiai kareivis papratęs elgtis su savo šautuvu, nekitaip elgiasi ir draugo šautuvą paėmęs. Jis pamiršta, kad yra paėmęs svetimą šautuvą ir paprastai mano, kad ir tas šautuvas turi būt neužtaisytas, kaip ir jo. Bet žiūrėk — dėl jo neatsargumo ir atsitiko nelaimė.

O tų nelaimių, nors mūsų kariuomenės gyvavimo dienos galima suskaičiuoti, jau yra.

Tokių nelaimingų atsitikimų išvengti visi kareiviai, paėmę ar savo, ar draugo šautuvą privalo atidaryti spyną ir pažiūrėti, ar šautuvas užtaisytas, ar ne. Atėjus iš sargybos ar nuo užsiėmimų, statant šautuvą į piramidą visada reikia jį apžiūrėti.

Tik atsargiai elgdamies su šautuvu galėsime išvengti nelaimingų atsitikimų.

V. kareivis.

Grūzija, Armėnija, Azerbeidžanas ir jų armijos.

(38 n-rio tęsinys).

Turkų kariuomenė ėjo į Kaukazą dviem kryptim: Sarakamyšo ir Batumo link. Pirmiausia jie ėjo veik be pasipriešinimo per visą Armėniją ir žygiavo į Baku Azerbeidžanan. Kita jų armijos dalis veržėsi į Batumą. Lig to laiko grūzinai jau buvo suorganizavę ir tautinę ir reguliarinę armijas, kurias pastatė prieš turkus. Vienok Grūzijos kariuomenės ne-skaitlingumas ir jauna jos organizacija negalėjo sulaukyti turkų kariuomenės. Turkai, eidami pirmyn, užėmė Batumą ir didelę grūzijos žemės dalį. Tačiau kiekvienas grūzinų žemės žingsnis buvo atiduodamas tik krauju. Grūzinai, matydami blogą padėtį, pasiūlė turkams taiką ir, žinoma, priėmė turkų sąlygas, kurios skaudžiai skriaudė grūzinų tautą.

Tuo tarpu Armėnijoje ir Azerbeidžane, galima sakyti, kaip ir nebuvo jokios valstybės apsaugos organizacijos. Vienok turkai leido armėnams tvarkytis, Azerbeidžane (Baku) tuomet buvo įsikūrusi tarybų valdžia, kuri statė prieš turkus savo kariuomenę. Turkai juos sumušė, priversdami juos trauktis iki pat Petrovsko. Turkai atėję į Baku, padarė armėnų skerdynes, kuriose žuvo apie 30,000 armėnų. Azerbeidžano gyventojai daugumoje sudaro turkų tautos šaką. Todėl atėjus į jų žemę turkų kariuomenė pati pradėjo organizuoti Azerbeidžano valstybę ir remti jos valdžią. Jie taip gi prisidėjo prie armijos organizavimo. Tokioms apystovoms susidėjus, sugriuvo pati savaimi Užkaukazio Komisariato valdžia. Iš to bendro Komisariato susidarė trys Užkaukazio respublikos: Grūzija — būstinė Tiflisas, Armėnija — būstinė Erivanus ir Azerbeidžanas — būstinė Baku.

Turkų išgalejimas Užkaukazyje vis daugiau grėmė Armėnijai ir Grūzijai, kurių žemes turkai buvo okupavę. Bet turkai vis nenustoję žygiavo pirmyn.

Grūzija nors buvo padariusi su turkais taiką, vienok negalėjo pasitikėti turkams, kad jos su laiku visai nepavergs. Apsaugoti nuo to turkų pavojaus Grūzija paprašė vokiečių, kurie tuomet buvo turkų sąjungininkai. Vokietija garantavo Grūzijai nepriklausomybę ir nesikišo į jos vidaus reikalus, nors vokiečių kariuomenė tada buvo galingiausia ir turėjo apėmusi Lietuvą, Ukrainą ir Grūziją. Atsiradus lengvesnioms apystovoms, 26. V. 1918 m. Grūzija paskelbė savo nepriklausomybę, o 28. V. 1918 m. — Armėnija.

1918 m. pabaigoje pralaimėjus vokiečiams drauge ir turkams karą, į Užkaukazį atėjo anglų kariuomenė, kaip buvo matyti, „tvarkos“ palaikyti tose rusų „provincijose“, visai nežinodami, kad čia jau savystoviai tvarkosi vietinės tautos. Atėjus anglams, turkai su vokiečiais turėjo išsikraustyti iš viso Užkaukazio. Bet, kaip turkai su vokiečiais, taip ir anglai nesikišo į vidaus tų valstybių gyvenimą. Jos tvarkės ir stiprėjo, kiek pajėgos leido. Iš pradžių, be abjonės, joms buvo sunku viską, o ypač kariuomenę, tinkamai sutvarkyti Revoliucijos ir taip ilgo karo nuvarginti kareiviai, buvo visai demoralizuoti. Paskui, nors ir buvo priversti stoti į tautines armijas, vienok daugiau atnešdavo žalos, negu naudos. Išblaivinti kariuomenės sudrumstam ūpui visi senieji kareiviai tapo paleisti ir vietoj jų pašaukti naujokai. Praslinkus 10 — 11 mėnesių, Grūzijos kariuomenės jau negalima buvo pažinti. Buvo įvesta stipriausia disciplina, kurios vadai ir kareiviai sąmoningai laikėsi.

Grūzijos kariuomenė turėjo mažiau politinių teisių, negu Lietuvos kariuomenė, pav. renkant į Steigiamąją Grūzijos Seimą nei vadai, nei kareiviai nebalsavo. Buvo sakoma, kad armija nuo politikos laikosi visai šaly. Tačiau Grūzijos armija šventai ėjo savo pareigas, gindama tėvynę nuo daugybės priešų: turkų, armėnų, Denikino kariuomenės (laisvanorių armijos), bolševikų ir kitų. Ir visur laimėdavo. Kuomet Antanta pamatė gražią ir pavyzdinę kariuomenę ir kad Grūzija moka apsiginti nuo savo priešų, tuomet su ja kitaip pradėjo skaitytis. Prie progos turiu pastebėti, kad Grūzijoje apskritai yra inteligentų, visuomenės veikėjų, žymių politikos darbuotojų, gerų oficerių — ir jų net per daug. Iš to atžvilgio Grūzijai nesunku buvo atsistoti ant tvirtesnio valstybinio pamato.

Visai kas kita buvo su Armėnijos valstybės ir kariuomenės kurimu. Tos tautos žmonės galima bent kiek į mūsų žydus. Armėnai labai mėgsta užsiimti prekyba, teisingiau sakan spekuliacija (kaip pas mus vadina „šmugeliu“). Jiems valstybinis gyveimas ir jų tautos likimas netaip brangus, kaip jų asmeniškai reikalai. Mažai jie rūpinosi ir tikslingu kariuomenės organizavimu. Trūko savo inteligentų, ir esantieji ne visi aktyviai stojė į valstybės kūrimo darbą. Armėnų kariuomenėje tarnavo daug rusų oficerių, kurie tarnauja visai neprijausdami naujųjų valstybių reikalams ir siekiams, bet tik naudojami momentu: gi reikia kur nors „laikini“ prisiglausti. Armėnų tauta turi labai daug milijonierių, vienok tie turtuoliai yra biauriausi tautos išgamos. Buvo laikai, kuomet suvarginti armėnų tremtiniai kentė skurdą ir badą, neturėdami duonos, drabužių — mirė nuo įvairių ligų, o kaip tik tuo pačiu laiku armėnų milijonieriai aukodavo milijonus Denikino armijai ir kitiems mažųjų tautų priešams.

Armėnai kuo blogiausiai sugyveno su savo kaimynais: grūzinais, turkais ir kurdais. Jie, būdami iš visų pusių priešų apsupti, vienok labai nedraugiška politiką varė prieš savo kaimynus. Žiūrėjo daugiau

sia į pašalinę Antantos pagalbą: kiek kartų siūlė savo mandata Amerikai ir kitiems, manydami, kad Antanta išgelbės juos nuo nuolatinių skerdynių su totoriais ir nesutikimų su visais kitais kaimynais. Jie norėjo statyti savo laimę, kaip pav. lenkai prieš lietuvius savo kaimynų nelaimėi. Tame ir buvo armėnų tautos vadų didžiausia klaida. Valstybę gali išgelbėti tik jos taikus su kaimynais sugyvenimas, bet jie manė visai priešingai. Ne tik manė, bet taip ir darė. Toki armėnų tautos vadų taktika įstūmė jų liaudį į dar didesnę vargą. Pats valstybės kurybos darbas visai nėjo tautos atgaivinimo pamatais. Todėl ir visas valstybinis aparatas neturėjo stipraus pamato. Tuo labiau nebuvo jo kariuomenėje.

Negeriau buvo ir Azerbeidžano respublikoje. Pats Azerbeidžanas buvo įkurtas turkų vadų, arba kaip juos vadina „mladoturkų“. Azerbeidžane, kaip jau minėjau, daugumą gyventojų sudaro turkų kilmės. Visus juos riša Magometo mokslas. Liaudis labai tamsi. Nėra jokios doros, kultūros nei tautinio susipratimo. Viešpatauja tik vienas musulmonų tikybės fanatizmas, kuris juos dar daugiau stumia į neišbrendamą tamsybę. Kariuomenę Azerbeidžane organizavo taipgi turkofilai. Savosios inteligentijos Azerbeidžanas turi visai mažai. Žmonių su aukštuoju mokslu visame Azerbeidžane galima suskaičiuoti ant pirštų. Tuo labiau mažai buvo pas juos savų gerų oficerių. Azerbeidžano armijoje tarnavo turkų, gruzinų ir rusų oficeriai. Tas labai erzindavo tamsią liaudį. Visi aukštieji valdininkai neturėjo supratimo apie liaudį, kadangi jie patys buvo pirkliai, fabrikantai, milionierių vaikai.

Yra sakoma, kad svetimi drabužiai nešildo. Taip buvo ir su Azerbeidžano kariuomene (? Red.). Kur nėra pačių piliečių susipratimo, ten kariuomenė būtinai turi žlugti.

Nei armėnų, nei Azerbeidžano kariuomenėje nebuvo varomas joks kultūros bei švietimo darbas. Šiek tiek jis buvo varomas tarp Gruzijos kareivių, kur pati liaudis yra kur kas daugiau susipratusi ir kultūros laipsnis aukštesnis. Iš paduotųjų žinių matyti, kad šiek tiek geriau susitvarkė Gruzija, o Armėnija su Azerbeidžanu visai silpnai.

Aš dabar norėčiau atkreipti skaitytojų dėmesį į Užkaukazio valstybes ir palyginti jas su mūsų Lietuva, atsižvelgiant į apystovas, kuriose šios valstybės kurės. Manau, kad išvadų man daryti nereikia.

Vienok pasakysiu, kad mūsų kariuomenė daro geresnio įspūdžio, negu viena iš geriausiai sutvarkytų gruzinų kariuomenė: čia metas į akis, jog mūsų kariuomenė sutvarkyta tikrais tautos pamatais. Reikia jai palinkėti pasiekti aukščiausio pavyzdingumo laipsnio.

Kl. Prielgauskas.

Kaipėjome į Vilnių.

(38 n-rio tęsinys).

Viečio stotyje mirguliavo mūsų kareiviai. Garvežiai puošėsi kulkosvaidžiais. Mašinistai, neramiai į juos žiūrėdami, pasakojo iš tokių pat atsitikimų Rusijoje, kuomet su bolševikais įlėkė į lenkų pusę. Pulko fotografai bėgiojo su aparatais, ieškodami ko įdomaus nutraukti. Anglų ir kitokių misijų nariai vaikščiojo po stotį.

Rytą, kuomet tik pasirodė tekančioji saulutė, nubudau iš kietos nakvynės. Tikėjau, jau esau

Landvarave ar Vilniuj, bet iškišęs iš vagono galva supratau, kad ant vietos. Ėjau pasivaikščioti.

Musieji turėjo uždarę vakar kautynėse paimtus 4 lenkus; vienas iš jų oficeris. Visi vilniečiai.

Stotyje besikalbanti su Armijos vadu ir Generalio štabo Viršininku lenkų delegacija atvykusi tartis dėl praleidimo apsuptos jų brigados. Oficeriai rimtai ir nusiminusiai kalbėdami, matyti, galvojo kaip geriau padarius ir su kuo sutikti. Kalbėjo akis nuleidę žemyn. Derybos, matyt, jiems ne kaip patiko. Bet reikėjo rišti klausimus: ar kliūti rusams, ar pasiduoti lietuviams, anot jų žodžių „chlopams“, tiems patiems „chamams“ kurie pas jų tėvus dvaruose dirbo ir baudžiavą ėjo.

Kuomet delegacija kalbėjosi, mūsų kareiviai suradę jų vežėjus kalbino tairaudamies, kiek jų yra ir kodėl atvažiavo tartis, — nejaugi neturi kelio išeiti? Lenkų pulkininko vežėjas, kaip paskui paaiškėjo dvarponio Zano sūnelis, gudriai atsakinėjo, kad, girdi, išeiti dar kelią turi, bet tik atvykę tartis, kad praleistų pro šičia, nes daug patogiau ir arčiau būtų, o jei lietuviai nesutiksia, jie kelią rasią. Lietuviai, supratę jo melagystę, tik juokėsi. Paskui priėjęs vienas iš mūsų kareivių paklausė:

— Tamsta iš Lietuvos ar lenkijos esate? Lenkas pasisakė:

— Iš Lenkijos.

Mūsų šiekis pradėjo juoktis, kad Panemunė ne Lenkija, bet Lietuva. Lenkas, dar jaunas berniukėlis, užkaito ir pradėjo gintis, kad daug panašiu esama. Bet kuomet kareivis parodė kitą savo draugą, kuris gerai jį pažino nuo mažens, nes dirbo jo tėvo dvare, dvarponėlis susigėdo prisipažino. Tarpe lietuvių pakilo juoko, kad jo tėvas valdo šešius dvarus k. t. Panemunėje, Dukštoje, apie Vilnių, Kijevą ir dar du kur tai, o jo sūnus pas lenkų pulko vadą vežėju. Dvarponėliui tie žodžiai buvo skaudūs, ir jis pradėjo truputiuką drėbėti, kada pasigirdo iš lietuvių pasipiktinimo žodžiai, išmetinėjantieji už išbėgimą į lenkų legionus su tikslu pavergti lietuvius, jų žemę užimti, lietuvių kraują lieti — o dabar be kepurių eina lietuvių prašyti praleisti į Varšuvą.

— Ne, vyručiai, pakaks svajoti apie Kauną ir Vilnių — pasigirdavo iš būrio balsų. Išsyk dvarponėlis norėjo gintis, kad lenkai su lietuviais nekovoja, tik lietuvių vadai kareiviams akis dumia, bet kuomet lietuviai patys nurodė visą eilę kautynių su jais, lenkutis nutilo. Maišėsi dar vienas legioninkas lietuvis nuo Šiaulių. Kalbėjo jis lietuviškai buvo prisigėres lenkiškumo ir gynė lenkus. Lietuviai pradėjo įspėti, kad jis savanoris. Išsyk gynėsi vingiavosi, bet toliau prisipažino. Tik ne iš Lietuvos pabėgęs, bet grįždamas iš vokiečių nelaisvės. Kuomet per daug jis išgilino su lietuviais į ginčus pamačiau jį nuvedant pas mūsų vadus, o paskui jau mūsų vagonė besėdėjo.

Po piet išvažiuojome pirmyn. Pravažiuojant pro vakarykščią kautynių vietą, dešinėje geltonavo naujai supiltas platus kapas su mediniu kryžiumi: ten sugulė 15 kareivių, — 11 mūsų ir 4 lenkai. Kitus užmuštuosius ir sužeistuosius lenkai susirankiojo naktį. Kautynėms einant pastebima buvo kaip po du paėmę nešdavo tai viena, tai kita į užpakalį: nenorėjo parodyti savo nuostolių, kurie buvo gana žymūs, ypač jiems pakenkė mūsų šarvuočiai.

Skubėjome Landvaravon, kur musieji susitiko surusais. Ne vienas paabejojome, kad mūsų kareiviai dabar tai pakryps į bolševikų pusę ir persims jų dvasia, bet, kaip paskui pasirodė, išėjo priešingai.

Neprivažiavus Landvaravos, pakelėje pamatėme tris jaunas rusų raudonarmiečius. Apdaras buvo neblogas ir puikiai atrodė; senoviniai juodi mundierai su raudonomis krūtinėmis ir raudonos rusiškos kepurės. Bet toliau kitokių vaizdų matėme.

Landvarave pastebėjau rusų muzikantų būrelį ir einančius jų kareivius. Savo akimis pamačiau jų gyvenimą: suvargę, suliesę, pageltę nuo vargo ir alkio; rūbai nuplyšę kuo labiusiai, įvairios uniformos, daugybė civiliniai apsitaisę į kareivius nepanešėjo. Kepurės taip gi įvairios, o dažniausiai žeminė. Su avaline dar blogiau. Gerai jei apsiavęs kokiais pusbačiais ar kaip kitaip. Bet nemažai matėsi ant vienos kojos batas, ant kitos kitokiai apsiavimas, kuriam ir vardo nerandi. Kitam reiteliui pentinai su viela užsukti ant bevardžio avalo arba ant plikos kojos; kitas vieną pentiną teturi. Bet, nežiūrint į visą, leidosi pirmyn, klausdami Varšuvos ir kelio į Gardiną: ir jiems karas su lenkais, matomai, šventas, kaip su užgrobikais. Apie lietuvius jie visokios nuomonės. Suėję su mūsų kareiviais vieni maloniai vadino „sajungininkais“, klausinėdami ar stipriai sukūlėme lenkus ar daug jų ir mūsų žuvo. Jiems buvo sakyta, kad lietuviai smarkiai mušasi su lenkais, ir tuo keliamas jų ūpas prieš lenkus; gyrė lietuvius, kad ir pas mus, kaip ir pas juos esą darbo žmonės. Kiti žiūrėjo kreivai, išmėtinėdami kam reikalinga antpečiai, — nejaugi šilčiau, — ir karininkams žvaigždutės, visokių buvo nuomonių.

Prisklido jų raitelių pilna. Arkliai — suprantama kokie: daužo per ausis užsėdęs rusas ir keikia už neklausymą. Pamatęs lietuvių raitelį su puikiu arkliu, su pavydu žiūri ir stebisi, kaip lietuvis ant tokio puikaus arklio nemoka joti: jis su tokio arkliu bematant į Varšuvą įlėkų.

(B. d.)

Pasveikinimai.

I

Vyriausiam Karuomenės Vadui ir Krašto Apsaugos Ministeriui.

Valstiečių Sąjungos ir Socialistų Liaudininkų Demokratų nepaprastas susivažiavimas savo posėdyje š. m. rugsėjo m. 12 d. vienu balsu nutarė per Tamstą išreikšti Lietuvos kariuomenei, liejančiai kraują už Lietuvos nepriklausomybę ir laisvę, didžiausią užuojautą ir kartu tvirtą pasitikėjimą, kad ji, narsiai kovodama, atrėmė visus besiveržiančius Lietuvos žemėn plėšrių priešų puolimus.

Aišku kokiais tikslais lenkų dvarininkų legionai dabar eina į Lietuvą. Mes tikim, kad jų troškimai ir pastangos palikti sau Lietuvos dvarus ir žemes sugniūš į mūsų brolių, kovotojų už laisvę ir žemę, tvirtą pasiryžimą.

Tikėkite kad Jūsų pasiryžimas ir pastangos randa ir ras mūmyse didžiausios paramos ir jūsų pralietas kranjas dėkingai bus visuomet minimas Lietuvos darbo žmonių.

Valio mūsų narsūs krašto gynėjai!

Valstiečių Sąjungos ir Socialistų Liaudininkų Demokratų nepaprastas susivažiavimas.

1920 m. Rugsėjo 12 d.

Kaunas

II

Didžiai Gerbiamas Karo Vade!

II Lietuvių Katalikų Jaunimo Sąjungos „Pavasaris“ Konferencija sveikina Tamstos atstovaujamus narsiuosius Lietuvos sūnus, kurie pasišventimu ir aukomis užtikrino mūsų nuskaustai šaliai laisvę ir gerovę. Tikimės, kad ji savo garbingu kardu sėkmingai išsklaidys paskutinius Lietuvos padangės ūkus, o mes pavasarininkai-ės kurie dar nėsam garbingos kariuomenės eilėse, remsim Jus kuo tik galėdami visuose Jūsų žygiuose.

Pavasarininkų Konferencijos Prezidiumas.

Tautosaka.

24.

Oi užia, užia žalia girelė,
oi verkia, verkia skaisti mergelė:
ten vakaruose temti pradėjo,
ir smarkus mūšys jau prasidėjo.
Nelabi lenkai pulti pradėjo —
mūs jaunuomenė ginti skubėjo.
Armos griaudi ir kulkos užia,
bernelis atmen savo meilužę.
Rankose ginklą dar stipriau gnaužia,
nelabiam lenkam sprandelius laužia.
Viens į krūtinę gaun ragotinę,
kits jau ant žemės kraujuos aptvinęs.
Lietuvis kerta iš visos sylos;
lenkui rods kibirkštis akyse pilias.
Išgirdus griausmą skaisti mergelė
graudingai verkė visą naktele.
Bet vėjas kaukė kiaurą naktele
ir miškas ošė šviečiant žvaigždelei.
Jau rytų gaisras aiškiai žibėjo
bėras žirgelis kieme stovėjo.
Vėl lietuvaite laimę regėjo,
kad jos bernelis prieš ją stovėjo.
Kiek jiedu džiaugsmo tada turėjo
ir aprašyt ranka jau negalėjo

Sudėjo 7 pėstininkų pulko 8 kuopos
kareivis J. Danila.

Generalinio Štabo pranešimai.

1920 m. IX—16.

Visuose fronto baruose atmainų nėra. Išaiškinta, kad lenkai biauriai elgėsi su Seinų gyventojais. Lenkų delegacija jau atvyko ir šiandien turi prasidėti derybos. Generalinis Štabas šiandien keliasi į Vilnių.

IX—17.

Visuose fronto baruose atmainų neįvyko.

IX—18.

Rugsėjo 16 dieną apie 10 val. lenkų žvalgai prisiartinę prie mūsų sargybos atidengė ugnį, bet apšaudyti mūsų sargybos lenkai atsitraukė.

Kituose fronto baruose ramu.

IX—20.

Vakar lenkų žvalgai prisiartinę prie Gibų, Budviečio ir Navikų apšaudė mūsų sargybas, tačiau mūsų sargybos atidengus ugnį, lenkai priversti buvo atsitraukti.

IX—21.

Vakar stiprios lenkų žvalgų partijos bare Danilovce, Bialorzeczka, Gybai bandė prisiartinti prie mūsų linijos, tačiau buvo atmuštos mūsų ugnimi.

IX—22.

Visuose fronto baruose atmainų neįvyko.

IX—23.

Lenkai sutraukę žymias pajėgas vakar 12 val. pradėjo pulti mūsų dalis. Priešas palaikomas stipria artilerijos ugnimi po atkaklių mušių privertė mus apieisti Seinus — Gibus — Želva.

Mušiai tęsiasi.

IX—24.

Vakar visą dieną tęsėsi smarkios kovos. Mūsų dešinysis sparnas kontratakėmis gražino savo senąsias pozicijas, kairysis sparnas po atkaklių mušių išstiprino linijoj: Žegary — Podzerniki — Živaciški.

IX—27.

Mūsų kariuomenė laiko linija: nuo Prūsų sienos Leškielmis, Jalova, Šarnecka, Pokšių ežeras, Saikiškių ežeras, Burbiškių kaimas, Galadušis, Ogorodnikai, Korėnai, Požarnikų ež., Živulkiškių kaimas, Merkinės miestas, Ulos upė, Vegaičių kaimas, Didjolešnikai, Slobodkos miestelis.

Rugsėjo 25 ir 26 d. visu frontu buvo žvalgų susirėmimai.

IX—28.

Pietų baras. Lenkai puolė mūsų dalis ruošte Vilkopėdai, Rinkežerai, bet sutikti mūsų kulkasvaidžių ir artilerijos ugnimi, pasitraukė. Priešo artilerija apšaudė Volmerio-Holny ir Krasnoburą. Ties Ogordnikais buvo žvalgų susirėmimai.

Vidurinis baras. Mūsų dalys užima Eišiškius. Kitose baro vietose ramu.

Šiaurės bare. Atmainų neįvyko.

IX—29.

Fronte atmainų neįvyko. Mūsų delegacija deryboms su lenkais 29 d. 9 val. išvažiavo į Suvalkus. Lenkai nežiūrind mūsų pasiūlymo sustabdyti ginklus visame fronte, pareiškė, kad jie delegacijai pervažiuoti sustabdys tarp 16—18 val. rugs. 29 d. tik Kalvarijos Suvalkų plento rajone.

IX—30.

Punsko ir Vaičiuliškių ruošte pasirodė lenkų raitieji žvalgai. Susišaudę su mūsų kariais, jie pasitraukė.

Šiaip visuose baruose ramu.

Generalinio Štabo pulkininkas KLEŠČINSKAS.

ŽINIOS.

L I E T U V O J E.

Vilnius. Rugs. 22 d. parvažiavo 300 tremtinių iš Charkovo ir kitų Ukrainos vietų, o rugsėjo 25 d. — virš tukstančio žmonių iš Saratovo.

— Nuo rugs. 18 d. Vilniuje užrašyta 6 koleros susirgimai ir 4 įtariamai.

Manifestacija Kaune.

Rugsėjo 26 dieną įvyko didžiausia demonstracija prieš lenkų išiveržimą į Lietuvos žemę. Demonstracijoje dalyvavo virš 10 tukstančių žmonių, kurie karščiausiu budu reiškė protesto prieš naują lenkų išiveržimą. Demonstrantai buvo atėję prie Steigiamojo Seimo ir prie prezidento rūmų, kur reiškė tvir-

to pasiryžimo stoti į kovą su nelabaisiais lenkais. Galop minia priėmė rezoliuciją, kurioje kreipiamasi į visas pasaulio tautas ir nurodoma, kad lenkai prieš jų pareiškimą Tautų Sąjungos Tarybai vėl veržiasi į Lietuvą ir laužo Lietuvos valstybės neutralitetą. Lietuvos ūkininkai, darbininkai ir vyriausybė, kilusi iš darbo žmonių, protestuoja prieš Lenkų dvarininkų grobimo politiką ir prisiekia veikiau mirti dėl Lietuvos nepriklausomybės, negu pasiduoti lenkų vergijai.

Limpamosios ligos Lietuvoje. Pastairasias mėnesiais Lietuvoje užvis labiausiai siautė dezinterija (kruvinoji). Daugiausia susirgimų buvo Alytaus, Mariampolės ir Panevėžio apskr. Dėmėtoji šiltinė vasaros metu žymiai sumažėjusi. Daugiausia sirgo Telšių, Kauno ir Šiaulių apskr. Vidurių šiltinė daugiausia sirgo Vilkaviškio apskr. Grįžtamąja šiltinė įregistruota 35 serganti. Raupais sergančių skaičius žymiai sumažėjo. Gana daug sirgo skarlatina ir difteritu.

U Ž S I E N Y.

Rusų karininkų mobilizacija. Pietų rusų vyriausybė išakiusi visų užsieny esančių karininkų mobilizaciją su tikslu papildyti Vrangelio armijos karininkų eiles. Paryžiaus rusai jau prie to rengiasi, o Konstantinopoly mobilizaciją jau padaryta.

Aigpto Seimas priėmė sutartį su anglais, kuria laiduojama Aigpto nepriklausomybė.

Ukrainiečių tautinė kariuomenė, Ukrainos pasiuntinybės Berlyne pranešimu, perėjo Galicijos sieną ir žygiuoja į Podoliją. Pastaruoju laiku yra žinių, kad Ukrainos atamanas Petliura derina savo veikimą su Vrangelio kariuomenės veikimu.

Teroras prieš lenkus. Bolševikų valdžia Kijevo srity išleido įsakymą, kuriame, nurodant į lenkų ofenzyvą, sakoma:

Atsižiūrind į pilietinio karo prityrimą, būtina reikalinga paskelbt aštriausią kovą savo priešams. Todėl būtina reikia: 1) padaryt masinį turtingųjų ūkininkų ir šiaip visų lenkų žudymą, kurie nors kuom padeda lenkų kariuomenei kovojant prieš rusus; 2) šaudyt kiekvieną pas ką bus rastas nors vienas šovinyš po paskutinio nuginklavimo termino; 3) lenkų kaimuose palikt rusų kariuomenės dalis iki visiško jų sutvarkymo; 4) visi rusų užimtose vietose „črezvyčaikos“ skyriai privalo buti padidinti 5 kartus.

Poznaniaus krašte, paskutinėmis žiniomis, prasi-dėjo vokiečių gyventojų sukilimas prieš lenkus.

Vundtas mirė.

„Vossische Zeitung“ praneša, kad garsusis Leip-cigo universito filosofas ir psikologas Vilhelmas Vundtas mirė rugsėjo 1 d. būdamas 89 metų amžio.

Vundtas buvo ne tik vienas didžiausių mokslininkų, kurių davė Vokiečiai, bet žymiausias mūsų laikų sisteminis filosofas po Lotz'o ir Eduardo Hartmano mirties. Savo giliai pamatuotu visapusiniu žinojimu, plačių numatymo gabumų primena jis du šviesiausius mokslo istorijoj asmenis — Aristotelį ir Leibnicą. Tačiau ypatingo išpūdžio daro jo asmuo, atsimenant, kiek sunkiau yra šiais laikais apimt visą mokslo žinybą nors bendrais jo pagrindais, neg Stagirtų arba geninga, bet toli ne taip moksliniai pamatuoto monadų mokslo laikais. Apie Vundtą galima pasakyt, kad dėl savo palinkimų, dėl enciklopedinio mokslo, jis niekad nebuvo paviršutinis, visuos savo tyrimuos jis siekė gilumos, paskutinių smulkiausiai iššakojusių tiriamojo klausimo šaknų. Jis visad vadavos demokratinio pasakymu: „Tiesa yra paslepta bedugnėj“.

Vundtas gimė 1832 m. rugpiučio 16 d. Nekerau miestely, netoli Manheimo. 19 metų jis stojo į Heigelbergo universitą mokytis medicinos, tačiau po kelių semestrų kėlė į Berliną klausyt Johano Mülerio, labiausiai įdomaudamos dar patologija ir anatomija. 1857 m. vėl atsikėlė į Heidelbergą, būdamas kelis metus Helmholzo asistentu, tačiau visai nesusiartinęs su šiuo mokslo vyru.

Visai iki šiol nelietęs filosofijos, Vundtas pradėjo studijuoti Kantą, Herbartą, Leibnizą ir kitus filosofus ir 1859—1863 m. parašė savo „Beitrage zur Theorie der Sinneswahrnehmung“. Po to sekė „Vorlesung über die Menschen und Tierseele“. Kai kuriuo atžvilgiu galima pasakyti, jog Vundtas pirmas sukūrė mokslinę psichologiją savo „Gründzüge der physiologischen psychologia“, pasirodžiusiais 1874 m. ir įsteigęs pirmąjį eksperimentalinės psichologijos institutą, Leipcege 1879 m. padarė jis toj srity didelį impulsą ir pats toliau vedė tuos darbus. Del jo įtakos tuoj Angluos, Prancūzuos ir Amerikoj buvo įsteigtos psichologijos laboratorijos ir visi žymiausieji tos srities mokslininkai, kaip Ebbinghaus, Lange, Stern, O. Külpe ir kiti, tiesioginiu ar netiesioginiu būdu buvo Vundto mokiniai. Didžiausį savo veikalą „Völkerpsychologie“ parašė jis dar trumpai prieš savo mirtį. Tiek pasidarbavęs psichologijai, Vundtas tačiau labiausiai buvo pasišventęs logikai ir filosofijai. Jo „Logika“, garsi, aiškumu ir gilumu, yra pamatinis toj mokslo šakoj veikalas.

Savo filosofine pasaulėžiūra Vundtas išdėstė „System der philosophie“ ir „Sinnliche und übersinnliche Welt“.

Pirmoji universalinė vieta buvo pripažinta didešiam galvočiui ne tik Vokiečiuos, bet visam pasauly. Negalima rast nei vieno filosofinio veikalo prancūzų, anglų, italų ir kt. kalbom, kur nebūt minimas Vundto vardas, nei vieno sociologijos, psichologijos, etikos, istorijos filosofijos veikalo, kurs nebūt jo įtakoj, nepolemizuotų su Vundtu.

Latviuose. Neužilgo žadama paleisti iki tolimesnio parėdymo iš Latvių armijos gimusius 1888, 1889 ir 1890 metais kareivius ir puskarininkius, o taipgi senesnių metų karininkus ir karų valdininkus. Latviuose likviduojama daug komendantūrų, būtent Latgalijoje — šešios, Kurše — Gazenpoto, Ventspilio, Mintaujos, Tukumo apskričių ir Goldingeno, Dundagos, Talseno, Bausko, Lielzalves nuovadų komendantūros. Vidžemyje: Rygos apskrities, Rujenes ir Santažu nuovadų komendantūros. Iki nuolatinio garnizono paskyrimui apskričių miestuose palikta reikalingas kareivių skaičius, paduotas apskričių apsaugos viršininko žiniai.

Tarybų Rusų atstovu Latvijai minimas Ganeckis-Firstenbergas, kurio paskyrimui Latvių valdžia išreiškusi sutikimą.

Rugsėjo 21 d. atvyko naujas Prancūzų Karo Misijos Latvijai ir Estijai pulk. leit. Arsan.

Sulig rusų delegacijos žinių žinios apie Čičerino sumanymą vykti Rygon arba Londonan esančios neteisingos.

Rusų-Lenkų taikos konferencija prasidėjo rugsėjo 21 d. Ji skaitosi Minsko Konferencijos tęsinių ir pirmas posėdis. Rygoje (VI iš eilės) pavestas buvo pasveikinimams ir mandatų patikrinimui.

Manoma, kad rusai sutiks pakeisti Minske pasatytas sąlygas, kurias lenkai laiko visai nepriimtiniomis kaip derybu pamatu. Gandai būk lenkai reikalausią rusų armiją demobilizuoti esą neteisingi.

Latvių spaudoje nesiliauja smulkios skundos iš mūsų paimto latvių krašto, kur latviai vis pabrėžia vietinių gyventojų simpatijas esant latvių pusėje.

Panašios gi žinios skleidžiamos ir apie Palangą, apie kurią kalbėdami latviai neprileidžia minties, kad ji būtų nuo latvių atskirta.

Latvių spaudoje nuolat pabrėžiama, kad Lietuva nesiskubinanti trečiųjų teisma kuogreičiausiai sudaryti sienos klausimui nuspręsti. „Latv. Vestn.“ № 58 iš 23—IX sako, kad reiktų greičiaus užbaigti vis dar galutinai nesutvarkytą sienų su estais klausimą ir visas diplomatinės pajėgas nukreipti į sienos su Lietuva nustatymą.

Dabar eina konferencija tarp estų ir latvių sienų klausimu. Estai žada Valko dalį pakeisti už nekuriuos žemės plotus, estų apgyventus.

Oficialinė dalis.

Armijos Teismas teisiamajam posėdžiui skiria nagrinėti:

1920 metų spalio mėnesio 4 dieną: Majoro Bogumilo Kulviečio, kaltinamo 2 d. 232 Karo B. Įstatų str., byla (120) ir Kapitono Idefonso Krasausko, kaltinamo 163 ir 239 K. B. St. ir 3 p. 582 ir 2 d. 636 B. S. str. str. byla (315).

1920 m. spal. m. 5 d.: Sanitarų Antano Slaviko, Juzo Muraškos, Stasės Žinevičaitės, Olgos Šeligytės, kaltinamu 2 d. 584 ir 3 d. 279 B. S. str. str. Mejerio Kacmano ir Onos Kacminutės, kaltinamu 3 d. 616 B. S. str. byla (290) ir kareivių Petro Mickaus, kaltinamo 616 K. B. S. str. str. ir Juozo Vileikos, kaltinamo 160 K. B. S. str. str., byla (220).

1920 m. spal. m. 6 d.: Majoro Antano Žemaičio, kaltinamo 2 d. 121 ir 192 K. B. S. str. str. ir 3 d. 582 B. St. str. (211) ir kareivio Stasio Šablevičiaus, Mečislavo Butauto ir Aleksandro Ramanausko, kaltinamų 5 d. 589 ir 4 d. 650 Baudž. St. str. str., byla (195).

Vyr. Leitenantas Budrevičius
Armijos Teismo Sekretoris.

Priverstinis įsakymas.

Gyventojų tarpe platinasi įvairūs tušti, kurstantieji ir platinantieji paniką gandai. Gaila, kad šių gandų šaltiniais būna kartais ir kariškiai.

Visur knibžda šnipai ir mūsų priešai kurie stengiasi gauti reikalingų jiems žinių ir įdiegti nusiminimo bei nepasitikėjimo sąžiningų Lietuvos piliečių širdyse. Bet jie klysta: tik šiaudadušiai gali jiems įtikėti.

Sąžiningų Lietuvos piliečių širdyse pakankamai yra Tėvynės meilės, kad visomis savo pajėgomis padėti iškentėjusiai Tėvynei kovoje su jos priešais.

Visai užkirsti kelią platinantiems tušties gands ir šekmingai kovoti su priešų šnipais draudžiu:

1) Visas kalbas karo tema visuose visuomenės įstaigose, restoranuose, kavinėse, kinematografuose, gelžkelių ir miesto tramvajų vagonuose, garlaiviuose.
3) Visus pranešimus žodžiu ir raštu apie mūsų ir priešų kariuomenės žyglavimą.

Nepildančius šio mano įsakymo atiduosiu karo teismui.

Krašto apsaugos Ministeris ir
Vyriausias Kariuomenės Vadas
(pasirašė) Pulkininkas-Leitenantas Žukas.

Generalinio Štabo Viršininkas
Generalinio Štabo Pulkininkas Kleščinskas.

Kaunas 1920 m.
Rugsėjo 3 d.

Kaip įsakymus vykdyti. (L. K. Įs. № 433, § 1).

Armija—tautos pajėga, viltis, jos laisvės gynėja. Armija gina savo gimtąjį kraštą nuo kitų, kurie nori jį sunaikinti, pavergti, nori mūsų turtą žemės vaisius išplėsti, sunaudoti. Todėl begalo svarbus tie uždaviniai, kuriuos duoda tauta savo armijai.

Didelį darbą jau mes atlikome. Drąsiai galime pasakyti, jog viskas, ką nunai Lietuva jau turi, įgyta mūsų drąsuolių krauju, kovomis, sunkiais žygiais; visa tai mūsų pečiais iškelta. Mūsų pergalės vėl privertė visą pasaulį kalbėti apie lietuvius, vėl atgimsta toji mūsų garbė ir pagarba kurią mes turėjome senovėje. Mes jau pasiekėm to, jog lietuvių tautą jau nebežitūrima, kaip į vergą nešanti svetimą jungą, o kaip į tautą mylinčią savo tėvynę, laisvą tautą, lygią kitoms kultūringoms tautoms, kuri neblogiau už jas moka valdyti savo žemę ir moka ginti ją nuo įvairių pasikėsinių. Daug jau padaryta. Bet kas padaryta reikia sustiprinti, reikia apginti.

Negalim sustot pusiaukeyje. Kas tam reikalinga? Pirmiausia, be abejonės, reikalinga, kad mes veiktumėm sutartinai, vienu planu, visi kaip vienas, šventai ir su pasiūkavimu atlikdami tą uždavinį, kurį esame gavę. Sutartinai veikti — tai kiekvieno, o ypač karinio darbo svarbiausias dėsnys. Ir visi, pradėdant nuo kareivio ir baigiant aukščiausiuoju viršininku, privalo persiimti šio dėsnio svarbumu. Vistiek ar tai taikos, ar tai kovos apyستovose, kiekvienas privalo daryti tai, kas jam nurodyta bendru įsakymu. Tik tada mes, pilnoje to žodžio prasmėje, turėsime tai, ką vadiname armija; tik tada turėsime pasisekimo kovų laukuose. Retai visi esti patenkinti gautu įsakymu: kiekvienas nori savo protą parodyti, kritikuoti, daryti savaip. Bet tame ir yra karinė tvarka, drausmė geriausioje ir giliausioje to žodžio prasmėje, — dvasios vienybė ir armijos stiprumas, — kad kiekvienas žino savo uždavinį, savo pareigą, noriai, be murmėjimo, be kenksmingų Tėvynei ir bendram mūsų darbui filosofavimų, stengiasi kuogeriausiai kuosąmoningiausiai išpildyti gautąjį įsakymą, aukodamas tam viską ir net gyvybę. Kiekvienas kareivis ir karininkas, visa armija, privalo giliai įsitikinti, jog tai ir yra tas cementas, kuris atskiras plyteles riša į stiprų nepajudinamą rūmą, kad tai ir yra svarbiausioji žymė, skirianti kariuomenę nuo paprastos minios. Juk armija privalo būti mašina, aparatas, kurį reikia valdyti ir kreipti prie vienatinio tikslo — pergalės.

Bet man prisėjo jau įsitikinti, jog pas mus šiuo žvilgančiu ne viskas taip, kaip reikia. Atsiranda žmonių ir dažnai iš viršininkų tarpo, kurie šito kol kas nesupranta, arba nenori suprasti. Tai yra didžiausia yda silpninanti mūsų pajėgas.

Įsakau tai iš pat šaknų panaikinti. Ir perspėjau, jog už kiekvieną įsakymo arba parėdymo neišpildymą, kaltininkai bus baudžiami visu karo įstatų griežtumu, lygiai kaip ir pasišalinusieji iš kautynių ir tėvynės iėdavikai. Už įsakymo tikrumą atsako viršininkas jį davęs. Lygiai aštriu būdu, kaip ir tas, kas jos neišpildė. Ir tas viršininkas, kurs prileidžia prie to, jog jo pavaldiniai neišpildo įsakymo, privalo irgi tuo pačiu būdu būti baudžiamas.

Kas gauna įsakymą, tas privalo stengtis tik jį geriausiu būdu suprasti ir išpildyti taip, kad tikslas būtinai būtų pasiektas.

Tepasidaro šis dėsnys papročiu ir teisigyvena jis užvis aukščiausia mūsų armijos tradicija.

Laiškas.

GERBIAMOJI REDAKCIJA.

Malonėkite iėdėti šį pranešimą.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoj 57 kuopa suorganizavo tam tikrą Komitetą, kuris užsiima siuntimu Lietuvon literatūros, kaip knygu, taip ir laikraščių. Tad kurie Lietuvos žmonės ar kareiviai norėtų gauti teatsiunčia mums savo adresą, o mes veltui pasiūsi-me pagal savo išgalės.

Rašykite: Susivienijimo Lietuvių Amerikoj 57-ta kuopa 20 Endicott Street, Worcester Mass. U. S. A.

Pirmininkas P. A. Dėdynas.

Skelbimas.

Kariškių Ekonominės Bendrovės Kuriamoji Komisija skelbia visų žiniai, kad Kariškių Ekonominės Bendrovės Įstatus Krašto Apsaugos Ministeris jau patvirtino, ir pradėta priiminėti, pajai nuo karininkų, gydytojų ir karo-valdininkų — išviso 110 auksinų. Vėliau bus priimami pirkeėjais visi kiti kariškiai.

Pajai priimami Vilniuje — Katedros aikštė Nr. 2; kambarys Nr. 28, Kaune — kariškių krautuvėj.

Bendrovės įstatai spausdinami.

Komisijos Pirmininkas

Generolas-Leitenantas Kubilius.

Sekretorius

Karo-valdininkas Laucevičius.

Atitaisymas.

„Kar. Žodžio“ 38 n-ry po įžanginio str. „Latvių klajonės“ klaidingai paminėta autorius Kapitonas Murnikas.

Redakcijos atsakymai.

Puskarininkui savanoriui. Būtumėm Tamstai atsakę, jei būtumėt kreipėsis į mus ne anoniminėj formoj.

Vyr. gyd. pad. Vincui Mačiokui. Mes negalim Jūsų keliamojo klausimo iėrišti, nes tas atsitikimas mums nežinomas. Jūsų raštą nusiuntėm Kauno Kar. Klinbo Valdybos pirmininkui.

Biednam Kariškiui. Nei Tams os laišką skelbsime, nei atsakymą duosime, nei Valdžiai pranešime: turėjote drąsos laišką rašyti, bet neturėjote drąsos pasirašyti, — negražu.

Juozui Michailauskui. Tamstos klausimo nesupratome.

K. Gladučiui. Jums nebeatsakom, nes tos rūšies atsakymų jau galėjote pasiskaityti mūsų laikrašty.

J. Merkšaičiui. „Belaisvio svajonės“ jau perskaitėm. Ką iš jų spausdinsim, ką ne, šiuo tarpu pasakyti negalim. Aišku tik vieua, kad dalis bus sunaudota.

A. Prapuoleniui. 1919 m. ir š. m. iki balandžio m. „Kariškių Žodžio“ komplektus galima gauti. Kreipkitės į Administraciją. Galite atsiųsti pinigų, arba pats atvažiuoti — kaip Jums patogiau.